

VOOR WAARHEID

VRIJHEID EN RECHT

Voormalig illegaal bulletin voor Barneveld en omgeving

Wnmd. hoofdred. W. van Beek - Comm. van red.: G. A. de Boer. G. ter Harmsel, F. G. Goudriaan, A. Rouwenhorst
 Drukkers: Giethoorn's Drukkerij - N.V. Barneveldse Boek- Courant en Handelsdrukkerij

OPTIMISTEN EN PESSIMISTEN

De Engelsen en vooral de Amerikanen typeren soms een eigenschap of situatie op kernachtige, geestige manier. Zo geeft een Engelse mop het verschil tussen optimisten en pessimisten als volgt aan. Twee kikkers kwamen 's avonds laat in een melkfabriek terecht. Er werd niet meer gewerkt. Enkele bussen melk waren blijven staan. Beide kikkers sprongen op en weldra in een melkbus. Maar toen was Leiden in last! Ze konden er niet meer uit. Ze keken omhoog, ieder in zijn bus en ze vonden, dat ze er nog nooit zo slecht aan toe geweest waren. De één was een pessimist. Hij zwom nog wat heen en weer, maar staakte weldra z'n pogingen, omdat hij er toch geen succes van verwachtte. 't Gevolg was, dat hij jammerlijk verdronk. De ander was een optimist. Hij zou proberen „to make the best of it”. Flink sloeg hij zijn poten uit. Hij hield de kop boven water en zwom de hele nacht door met krachtige slagen. Gevolg: bij 't aanbreken van de dag zat de optimist vrolijk te kwaken op een kluit boter. Hij was letterlijk de omstandigheden de baas geworden.

Iedere caricatuur overdrijft, ook deze tekening van den optimist en den pessimist. Maar iedereen kent in zijn omgeving wel mensen, die gezegend zijn met dat heerlijke optimisme, dat niet dadelijk bij de pakken neerzit, maar in alle omstandigheden nog de lichtpunten tracht te vinden. Er zijn ook van die pessimisten, die nooit de lichtende randen zien langs de donkere wolken en bij voorkeur in de put huizen.

Ook in deze dagen is tweërlei reactie merkbaar. De pessimisten zijn, nu ja, natuurlijk wel blij met de bevrijding en de bonnenlijst

vinden ze ook wel aardig zo en je mag nu tot elf uur op straat, maar och, er is nog heel wat op te knappen. Eer al die verwoeste steden eens herbouwd zijn en de treinen eens rijden en je weer kunt kopen, wat je wilt en ga zo maar door . . . dat duurt nog wel een paar jaar! Zo'n houding past ons niet en zeker niet een christen.

Hoe moet onze houding dan zijn? Juist, laten we liever niet spreken over onze **stemming**, want die kan ieder ogenblik wisselen. Laten we dan onze **levenshouding** bepalen tegenover de grote moeilijkheden en de zware arbeid, die ons volk wachten. Ieder van ons heeft van God zijn plaats gekregen in ons volksgeheel. Ieder moet, op zijn eigen plaats, zijn deel aanvaarden in de nationale opbouw. Iedereen moet ook zijn plaats weten tegenover God en tegenover zijn medemens. Tegenover God is ieder mens een zondaar. En de Bijbel leert ons niet optimistisch daarover te denken. Het kruis op Golgotha openbaart dat. Maar het kruis leert ons ook het hoogst denkbare optimisme: vergeving van zonden door een oprecht geloof, aanneming tot kinderen des Koninkrijks, die in een aards koninkrijk de beste burgers zijn. Zij zien hun taak tegenover hun land als een Goddelijke roeping, bestraald door hemelslicht. Ze hebben een open oog voor de grote moeilijkheden, zonder tot pessimisme te vervallen. Ze zien uit naar middelen tot herstel, zonder zich te laten verleiden tot luchthartig optimisme. Dát geloof is ook voor ons volk nodig, zal het straks zijn plaats als christen-natie met ere innemen.

W. van Beek

Als één man

voor God, Nederland en Oranje!

Hoe gemakkelijk weten wij te spreken over het aloude drievoudige snoer God, Oranje en Nederland, dat ons als Christenen samen moest binden.

Hoe moeilijk valt het daarentegen velen onder ons, daarbij te voorschijn te komen van achter onze, als barricaden opgeworpen, kerkmuren.

Voordat deze grootste aller wereldbranden uitbrak, was ons Christelijk volksdeel verscheurd in talloze partijen en partijtjes.

Het gelek er dikwijls veel op, neen, het was zo, dat niet meer de vraag: Wat bindt ons? doch integendeel: Wat scheidt ons? overheersend was geworden.

We werkten steeds meer onze eigen ontbinding in de hand.

Niet het verschil in leer of dogma, doch een verschil van mening was voldoende voor een nieuwe kerkelijke politieke scheuring.

Het fundamentele werd hierbij naar de achtergrond geschoven.

Meningsverschillen over pluriformiteit, onderstelde wedergeboorte, opvatting van kerkregering, avondmaalsleer en christologie, enz., wisten wij als „omtrek” niet meer van het kardinale middelpunt te onderscheiden.

Doch genoeg hierover. Ons Vaderland is bevrijd en wij staan thans voor een totale wederopbouw op ieder gebied van Kerk, staat en maatschappij. Alleen met de volle inzet zullen wij in verbonden noeste arbeid Nederland met Gods hulp kunnen doen herrijzen.

Wanneer wij, wat God verhoede, als Christe-

lijk natie, in de vijf jaren van deze totale oorlog nog niet de diepe waarheid hebben leren verstaan van het kernachtige Oud-Nederlands spreekwoord: „Eendracht maakt macht, tweedracht breekt kracht”, dan zullen wij, meer dan ooit, door onze kerkelijke en politieke verdeeldheid een vruchtbare akker vormen voor het welig tierende zaad van ongeloof en revolutie, van tyrannie en anarchie.

Laat ons er daarom diep van doordrongen zijn, dat wij schouder aan schouder zullen moeten aantreden.

Er wacht ons dan een zwaar en moeilijk obbouwend werk.

We waren zover uit elkaar gegroeid en kenden elkaar zo weinig meer, dat we weer zullen moeten leren in den medemens, die ons misschien wel ergert, den broeder van Christus en dus ook van onszelf, te zien.

Christus heeft gebeden „dat zij allen één zijn”.

Dit is een bede om geestelijke, maar evenzeer om kerkelijke en maatschappelijke eenheid. Die eenheid vinden we alleen in de begeerte, te willen buigen voor Gods heilig Woord.

We vinden die niet door enkel maar verzuchtingen te slaken: Och, mocht de eenheid nog eens komen! We mogen evenmin blijven afwachten, of de Here alleen het niet doen zal. Neen, Hij wil onze arbeid en ons gebed gebruiken om zijn doel te bereiken.

De Koning der Kerk geve ons daarbij af te zien van onszelf en brenge ons in staat en maatschappij, gelijk de saamgesnoerde pijlenbundel in de opgeheven klauw van den fieren Nederlandsen leeuw, als één man tesamen voor God, Oranje en Nederland!

G. J. Koolhaas Jr.

Het gebeurde in Mei

Wij stonden bij hun graf. Het was maar een eenvoudige rustplaats. Een verhoginkje, een kruis met een vreemde naam, een enkele verdorde bloem, sprekend beeld van het vergane leven. En op elk kruis stond een datum: 1 Mei '45, 3 Mei '45, 5 Mei '45, met de bijvoeging: gestorven aan verwondingen. Die wonden hadden zij in Nederland opgedaan, waarschijnlijk in de omgeving van Barneveld.

Zij waren jonge kerels, die vrijwillig hun tehuis in Canada vaarwel zeiden, om overzee den dwingeland te bevechten, die miljoenen in de ban van zijn geweld gekluisterd hield. Bij het afscheid hebben hun Moeders gezegd: Het gaat je goed, jongen, en tot weerziens! Hun broers en zusters hebben met stille trots hun naam genoemd. Elke brief, die zij schreven, in de zengende hitte van de alles-verwoestende oorlogsbrand, bracht ginds lachen en blijdschap.

Zij schrijven geen brief weer. O, het was lang goed gegaan. Door Italië, Frankrijk, België, Zuid-Nederland. De hoop op een spoedige afloop van de oorlog deed die andere verwachting bij de dag groeien: het uitzicht op een behouden wederkeer in het Vaderland. Het fatale, dat ieder soldatenleven bedreigt, scheen niet meer te zullen geschieden. Totdat —

Hun leven is afgesneden in de bloei. De oorlogssikkel heeft het weggemaaid. De andere halmen zijn blijven staan. Op het grote geheel werden zij niet eens gemist. Maar daar, waar hun frontbrieven een blijde glans in het oog en een vrolijke groet aan den „postman” brachten, daar is de stilte gevallen. En hun allerlaatste boodschap, een zin, een woord, een wens, misschien vergezeld van een kiekje, waarop vlaggen wapperen van Veluwse huizen boven straten vol Canadese tanks — dat is alles, wat één van hun makkers zal kunnen brengen aan hun huisgenoten . . .

En op het kerkhof van Barneveld, in een stil

hoekje, daar bleef de schelp, die hun ziel gevat hield als een kostbaar juweel.

De voorbijganger staat even stil. Hij denkt terug aan al die jaren van gedwongen zwijgen, van loerend gevaar, van beroving en angst. Die boze droom is voorbij. De vrijheid is ontkiend. Hier werd het zaad gelegd. Hier, en op de vele andere kerkhoven, waar de duizenden liggen, die door hun sterven Nederland deden herleven.

Hier ligt hun stof. God hebbe hun ziel.

M. Vonkeman.

Voor onze oorlogs-vrijwilligers

Wat het Amerikaansche Tijdschrift „Time” over onze strijders zegt.

Wanneer de geschiedenis van deze oorlog geschreven wordt, dan zou de pagina over de ontembare Hollanders verlucht moeten worden met het bloed hunner helden. Duizend jaren lang zouden alle vrije menschen, telkens wanneer de strijd op Java genoemd wordt, op moeten staan en het hoofd ontblooten. Nooit hadden zij een kans, deze Hollanders, maar toch gaven zij gewillig hun leven, in de hoop, dat anderen een betere kans zouden krijgen. In geheel Australië eert men de Hollanders; en de Amerikanen daar doen dit bovenal. Men is eenstemmig van meening, dat de Hollanders van Java net zoo moedig vochten als de Spartanen bij Thermopilae. „Iedereen die ook maar een woord tegen de Hollanders zegt, krijgt met mij te doen!” zei een kleine, heftige bergbewoner uit Kentucky, met touwkleurig haar, die gedurende den strijd op Java een bombardementsvliegtuig bestuurd had.

Een jong luitenant, die nog niet heel lang zijn studie te Yale achter de rug had, en nu een Vliegend Fort bestuurd, zei: „Nadat we Java verlaten hadden en op een vliegveld in het N. van Australië geland waren, hoorden we midden in den nacht een eenzaam vliegtuig naderbij komen. Ineens klonk er een ontzettende slag, en een ouwe kast van een tweedekker kwam razend aangezoemd en vloog bijna over den kop. We renden naar buiten: daar lag een oude, zwaar toegetakelde Curtiss, joost mag weten welk model, maar het was beslist een van de eerste experimenten. Wij zouden er nooit mee hebben mogen vechten. Onder het vliegtuig lag een Hollandsche piloot van ongeveer 40 jaar. Hij bonkte op den grond met zijn vuisten en hilde, niet omdat hij gewond was, maar omdat hij niets meer had om mee te vechten. Aangezien we te weinig piloten hadden, zouden we een van onze duikbommenwerpers achtergelaten moeten hebben dus gaven we dit vliegtuig aan den Hollandschen piloot, die er dolgelukkig mee was, hoewel hij nog nooit zoo'n toestel gevlogen had. Binnen twintig minuten wist

hij hoe hij het toestel besturen moest, en toen vroeg hij of wij de tanks maar wilden vullen en bommen in laden, want het was al laat en hij had tegen de schemering een afspraak met wat Japansche troepschepen. Hij vloog naar het N. en het laatste wat we zagen was een stipje tegen den sterrenhemel. Hij leeft niet meer, maar ik ben er van overtuigd, dat hij, voordat hij neerviel, heel wat Jappen heeft toegetakeld.”

In Broome was een Hollander die weggekomen was van Java. Tijdens den verrassenden aanval op Broome, rende deze Hollander naar een van de Vliegende Forten en rukte er een 30 mm.-kaliber machinegeweer uit. Hij vuurde als een razende, en schoot een vliegtuig naar beneden. Het is altijd een moeilijk werk om zoo'n machinegeweer zelfs maar vast te houden, en deze Hollander hield het vast bij den loop, die gloeiend heet was. Hij toonde zijn linkerhand, waar het vleesch van afgebrand was. Doch hij glimlachte enkel en zei: „Maar ik heb hem tenminste gekregen.”

De Amerikanen namen zooveel Hollandsche piloten uit Java mee als ze maar konden. De meeste Hollandsche piloten hebben 4 trainingsjaren achter den rug en zij kunnen alles besturen. Je ziet ze in geheel Australië, deze mannen in groene uniformen. De meeste van hen hebben alles wat zij beminden in Java achter moeten laten, en zij vragen in angstige spanning: „Wanneer krijgen we een toestel?” Enkele weken geleden lunchte ik op een vliegveld met een paar Australische officieren. Het eenige waar zij over spraken was het Vliegend Fort vol met Hollanders, dat dien morgen geland was. Langen tijd na den strijd op Java, hadden zij een kist, die de Amerikanen achter hadden moeten laten, omdat er iets aan de machines mankeerde, opgekalefaterd, en op die manier hadden zij het klaar gespeeld, te ontsnappen. Nadat zij geland waren, sprong een van de Hollanders uit het vliegtuig en vroeg aan de Amerikanen en Australiërs, die toe waren komen loopen: „Kunnen jullie de Hollandsche vlag op deze kist schilderen? — En geef ons wat bommen en benzine, want we gaan terug naar Java!”

Dienzelfde avond ontmoette ik een jongen luitenant van de Nederlandsche vloot, ergens in een hotel, hij hinkte, want hij had een bomscherf in zijn dij — herinnering aan den strijd op Java.

Hij moet weg, nadat we een paar borrels hadden gedronken, omdat zijn been zoo'n pijn deed, maar voordat hij weg ging vertelde hij nog even zijn geschiedenis. Sinds het uitbreken van den oorlog in 1939 had hij zeven schepen verloren, en den laatsten keer waren er van de 300 man slechts 40 overlevenden. Toen hij opstond om weg te gaan, zijn gezicht vertrokken van pijn, vroeg ik hem waar hij vandaan kwam in Holland. „Uit Rotterdam, mijnheer” antwoordde hij.

BARNEVELD

Van de Distributiedienst vernemen wij:

1 Alle Deutsche bonnen zijn ongeldig verklaard.

2 In de volgende 5 provincies, Groningen, Friesland, Drente, Overijssel en Gelderland (uitgezonderd de Betuwe), zijn onmiddellijk geldig verklaard de noodrantsoenbonnen (van zieken e.d.) met de kringnummers: 1 t/m 170, 451 t/m 458, 460, 461, 463, 465 t/m 471, 473, 475, 476, 478 en 479.

„Ja het is inderdaad al veel minder geworden, maar het moet zoover komen, dat niemand meer de boer op gaat”, was het antwoord van den Heer Lovink (waarnemend Bureau houder van den voedselcommissaris) op onze vraag of er merkbaar minder levensmiddelen rechtstreeks bij de landbouwer werden gehaald.

„Er wordt, zoo vervolgde onze zegsman, door de boeren thans veel meer melk geleverd en dat komt niet enkel doordat het publiek minder de boer op gaat, maar voor een zeer groot gedeelte vindt dat haar oorzaak in het feit, dat om deze tijd van het jaar de verse koeien komen.

Als een ieder zijn plicht begrijpt en medewerkt, dat zooveel mogelijk alle levensmiddelen in de normale distributie komen, dan zullen wij met de thans geldende rantsoenen niet weer terug behoeven dan zal het geleidelijk aan beter worden”.

Verder deelde de Heer Lovink nog mede, dat in het vervolg streng zal worden opgetreden tegen diegenen die thans nog op clandestiene wijze levensmiddelen koopen of verkoopen.

Alle voorraad komt nu ten goede van ons Nederlandsche volk, dus moet alles zoo billijk mogelijk verdeeld worden,

Commentaar hierop is o.i. overbodig.

Vele huisvrouwen stelden ons reeds de vraag „wanneer krijgen we weer gas?”

Hoe gaarne we hierop antwoord zouden geven, het is ons onmogelijk.

Wel kunnen wij U mededeelen, dat door de bevoegde instanties al het mogelijke in het werk wordt gesteld om zoo mogelijk de noodige gas-kolen te krijgen, maar een groote handicap is wel het vervoer.

Verder is er niets noodig, de Gasfabriek met alle machines en toestellen is bedrijfsklaar, zoodat wanneer er voldoende kolen aanwezig zijn, onmiddellijk kan begonnen worden met de vuren aan te maken.

Dan zal het echter nog ongeveer 14 dagen duren eer de ovens op temperatuur zijn en er gas kan worden afgeleverd.

Geduld dus dames, nog maar even voortgaan met kachel stoken.

Electriciteit zal voor particulieren eveneens nog wel eenige tijd niet beschikbaar zijn, maar de vitale bedrijven in ons dorp worden nu toch weer van stroom voorzien.

Dit is al een stap in de goede richting want nu kunnen in de allereerste plaats de levensmiddelenbedrijven weer werken.

Zuinigheid is nog steeds geboden, want hoe economischer er met „stroom” wordt omgesprongen, hoe meer bedrijven er kunnen worden aangesloten en hoe normaler dus de samenleving wordt.

BUITENLAND

De Britten en Amerikanen hebben vriendschappelijke nota's gericht tot de Joego-slaven, waarin zij erop wijzen, dat geheel Italië, dus ook Triëst (dat voor een deel door Tito is bezet) onder bevel hoort te staan van generaal Alexander.

Het is begrijpelijk, dat de Joego-slaven, deze haven willen bezitten, maar zij moeten de vredesconferentie niet vooruit lopen.

Ook de provincie Karinthië hoort onder Alexander. Roethenië wenst zich aan te sluiten bij de Sovjet-Unie.

Abonnementen ad 25 cent per week kunnen worden opgegeven

te Barneveld bij: E. J. Romijn, 't Anker, Langstr. 16
D. Hartkamp, Atep, J. v. Schaffel.str.
Ter Harmsel, Stationsweg 47

te Voorthuizen bij: A. Ekkers, v. d. Berglaan 15
te Terschuur bij: Rie v. d. Hof.
te Zwarteboek bij: Everdien Landman.
te De Glind en Achterveld bij: A. v. Ruler,
Postweg 10
te Kootwijkerbroek bij: H. Apeldoorn.

ADVERTENTIËN

Vanaf heden is verkrijgbaar bij Mulder's Boekhandel en Boekhandel Wed. B. Buurman

„BARNEVELD BEVRIJD”

Dit boekje bevat de predikatie's van de DANK- EN BEDESTOND, gehouden op 26 April 1945 in de Hervormde en Geref. Kerk te Barneveld.
Prijs 75 cent.

Bezorger gevraagd voor ons blad in VOORTHUIZEN
Aanmelding bij A. EKKERS, v. d. Berglaan 15

HUISHOUDSTER, 40 jaar

biedt zich aan bij Landbouwer in omgeving van Barneveld. Br. Emmastraat 16.

D. Schuld, Nijkerkerweg 35, heeft een paar lage zwarte nieuwe schoenen maat 39.

Wie wil ze ruilen voor maat 41?